

Intervju Pierre-a Gramgne za Jutarnji list

Intervju s Pierre-om Gramegnom, glavnim direktorom ESM-a
Jutarnji list

Objavljeno: 23. svibnja (održano: 19 svibnja)

Novinarka: Marina Klepo

Izvorni jezik: engleski

Uvođenjem eura Hrvatska je postala I članica Europskog stabilnostnog mehanizma (ESM). Možete li objasniti što znači biti članica stalnog fonda za spašavanje eurozone, u smislu njezini prava i obveza?

U trenutku ulaska Hrvatske u europodručje, ESM je postojao više od deset godina. Zaštita koju donosi često se uzima zdravo za gotovo. Kada je euro lansiran, ESM nije postojao, bio je dio koji je nedostajao u arhitekturi Europske i monetarne unije. Sada,

ako država eurozone ima poteškoća, ESM joj može pružiti potporu za njihovo prevladavanje. Euro je jači i otporniji s ESM-om. Međutim, on nije koristan samo kada je kriza. Ima i preventivnu ulogu. Samo njegovo postojanje i instrumenti predostrožnosti koje ima čuvaju financijsku stabilnost. Ulagači ga vide kao sigurnosnu mrežu, a zemljama članicama osigurava bolji pristup tržištima kapitala. Od sada će i Hrvatska imati koristi od te zaštite i solidarnosti koju su zemlje članice pokazale jedna prema drugoj od osnivanja ESM-a. Kao i svi drugi dioničari, Hrvatska doprinosi uplaćenom kapitalu ESM-a, s početnim ulogom od 422 milijuna eura. Ovaj kapital služi kao sigurnosna potpora obveznicama koje ESM prodaje ulagačima. Omogućuje ESM-u pristup tržištima po vrlo niskim kamatama, što zauzvrat koristi njegovim članicama u slučaju potrebe.

Koliki je kreditni potencijal ESM-a i kako se mijenjao kroz vrijeme? Kolika je iznosila potpora zemljama u vrijeme krize eura, Grčkoj, Cipru, Irskoj, Portugalu i Španjolskoj ?

Maksimalni kreditni kapacitet ESM-a je 500 milijardi eura. Ta interventna sredstva na raspolaganju su svim članicama u slučaju krize, pa tako i Hrvatskoj. Trenutačno je dostupno oko 417 milijardi eura, što je značajan zaštitni amortizer za zemlje eurozone. Tri su zemlje imale koristi od potpore ESM-a tijekom krize državnog duga: Španjolska, Cipar i Grčka. Privremeni prethodnik ESM-a, Europski fond za financijsku stabilnost (EFSF), isplatio je zajmove Irskoj, Portugalu i Grčkoj. Ova potpora stabilnosti donijela je dobre rezultate u pogledu strukturnih reformi i gospodarskih rezultata, što je dovelo do visokih stopa rasta. Neki su zemlje počele s otplatom i ranije nego što se očekivalo. Ukupno su ESM i EFSF ovim zemljama posudili 295 milijardi eura.

Dok je ESM igrao važnu ulogu tijekom krize eura prije desetak godina, njegova je uloga od tada prigušena. Tijekom pandemije i rata u Ukrajini, čini se da države članice nisu imale interesa za ESM-ove programe spašavanja, već su umjesto toga koristile shemu zajma SURE i grantove i zajmove NextGenerationEU (NGEU). Je li neka država nedavno zatražila potporu ESM-a?

Misija ESM-a je očuvati financijsku stabilnost u eurozoni. Blisko surađujemo s drugim institucijama. Svi mi brinemo, unutar svojih mandata, da je euro siguran. Kada je pandemija izbila, Europska komisija, Europska investicijska banka i ESM pružili su podršku zaposlenima, poduzećima i zemljama europodručja. Ove različite inicijative

imale su različite ciljeve. Ali zajednički napor pokazao je ulagačima da je Europa ujedinjena. NGEU pridonosi toj solidarnosti pomažući gospodarstvima EU-a da postanu više digitalna i zelenija. Uspostavom pandemijske kreditne linije za zemlje eurozone, ESM je reagirao brzo i inovativno, u okviru svog mandata. Samo njegovo postojanje imalo je umirujući učinak na tržišta. U posljednje vrijeme ni jedna država članica nije zatražila sredstva od ESM-a. Ali, kad vatrogasne brigade nisu vani, to su obično dobre vijesti.

Je su li izvanredne mjere EU-a i novi fiskalno-monetarni instrumenti tijekom pandemije i na koji način utjecali na potrebu iskorištavanja ESM-a?

Mandat ESM-a nije se promijenio. Kao jedini stalni mehanizam za rješavanje kriza, ESM nastavlja pomagati zemljama članicama u sprječavanju i prevladavanju kriza. NGEU Europske komisije bio je napredak u EU integraciji i solidarnosti. Privremen je i služi određenoj svrsi: financiranju ulaganja i strukturnih reformi. Moglo bi se čak reći da je ovaj fond brzo uspostavljen i zato što je ESM već postojao. Model financiranja je isti. Iskustvo nam govori da su krize nepredvidive i, nažalost, živimo u nestabilnijem svijetu, gdje se čini da se krize ponavljaju. Imati sigurnosnu mrežu, ugrađenu u arhitekturu Europske i monetarne unije, poput ESM-a, i dalje je ključna za sve zemlje eura.

Pružanje potpore ESM-a podrazumijeva specifične, čak i oštre uvjete dogovorene između Europske komisije i dotične države članice, uz potporu ECB-a, ESM-a i možda osoblja MMF-a. Hoće li tako biti i ubuduće? Zemlja primateljica mora se složiti oko programa reformi, stegnuti svoj proračun, provesti strukturnu ekonomiju strukturne ekonomske reforme i očistiti svoj financijski sektor....

Uloga ESM-a je pomoći zemljama da ponovno stanu na noge. Možemo ponuditi financijsku potporu kroz široki raspon instrumenata, uz posebne uvjete povezane s vrstom problema s kojima se zemlje suočavaju. Tijekom krize u europodručju, financijska potpora ESM-a pomogla je u rješavanju ozbiljnih problema koji su zahtijevali dublje, ponekad bolne, reforme. Imamo i "kreditne linije iz predostrožnosti". Oni podupiru zemlje zdravim politikama, sprječavajući da mali problemi postanu neupravljivi. Sprečavanje kriza manje je skupo od njihovog rješavanja, a te kreditne linije zahtijevaju puno blaže uvjete od onih vezanih uz kredite. Tijekom pandemije, na primjer, naša podrška u kriznim situacijama imala je mali broj uvjeta, prilagođenih pokrivanju troškova zdravstvene zaštite. Kada

revidirani Ugovor o ESM-u ratificiraju sve zemlje, a Hrvatska već jest, ESM će također moći podržati sanaciju banaka, osiguravajući dodatna sredstva Jedinstvenom sanacijskom fondu ako ona postanu nedostatna.

To su najvažnije značajke reforme dogovorene 2019?

Da, novi zadaci uključuju pružanje potpore Jedinstvenom fondu za sanaciju. Reformirani Ugovor također ima za cilj učiniti instrumente zajma iz predostrožnosti lakšim i predvidljivijim. U budućuće bi ESM, zajedno s Europskom komisijom, imao snažniju ulogu u slučaju traženja financijske pomoći. Dok će Komisija, zadužena za koordinaciju politike EU-a, jamčiti da se odredbe EU-a uvijek poštuju, ESM će pružiti sigurnost da se javna sredstva dobro troše, dobro iskorištavajući novac koji osigurava. Sve će to pomoći da europodručje postane otpornije na suočavanje s krizama.

Što se onda od ESM-a može očekivati u budućim krizama?

Očekujem da pojačamo svoju preventivnu ulogu. To je ono što su države članice tražile od nas prema revidiranom Ugovoru o ESM-u. Najvažnije je da ESM može podržati svoje članice, 20 zemalja eurozone, i ispuniti svoj mandat: osigurati financijsku stabilnost u eurozoni. To je ono za što ćemo nastaviti raditi.

Ipak, reforma još nije ratificirana. Zašto to traje tako dugo?

Sve zemlje eurozone pristale su na reformu 2020. Samo jedna zemlja nije dovršila ratifikaciju, a to je Italija. Posljednji korak za ratifikaciju u toj zemlji ovisit će o odluci parlamenta. Moramo poštivati ovaj proces, a vremenski okvir je na njima. No, istodobno, nedavne financijske turbulencije u SAD-u i Švicarskoj pokazuju koliko je važno imati zaštitnu mrežu u Europi.

Kao glavni direktor institucije, što biste željeli postići u svom petogodišnjem mandatu?

Tijekom mog prvog sastanka Euroskupine u svojstvu generalnog direktora, rekao sam ministrima financija da namjeravam voditi ESM predano, marljivo i dinamično. To je ono što radim. Upravo sada posjećujem sve glavne gradove europodručja kako bih razgovarao o tome kako ESM može najbolje obavljati svoj mandat u budućnosti. Rasprave su bile bogate i konstruktivne. Kada turneja završi, komunicirat ćemo o ishodu.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu